

Eduskunnan sosiaali- ja terveysvaliokunta 11.5.2021 / Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi väliaikaisista poikkeuksista työttömyysturvalakiin covid-19-epidemian vuoksi annetun lain 4 §:n muuttamisesta

Kansaneläkelaitoksen asiantuntijalausunto

Sosiaali- ja terveysvaliokunta on pyytänyt Kansaneläkelaitokselta (Kela) lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi väliaikaisista poikkeuksista työttömyysturvalakiin covid-19-epidemian vuoksi annetun lain 4 §:n muuttamisesta.

Esityksessä ehdotetaan jatkettavaksi väliaikaisia muutoksia, joiden tavoitteena on yksinkertaistaa eräissä tilanteissa työttömyysturvan säännöksiä ja näin keventää etuushakemuksen käsittelyn edellyttämää työmäärää. Ehdotettavat muutokset koskevat eräitä työttömyysetuuden sovittelutilanteita ja työttömyysetuuden maksamista ilman päätöstä. Lisäksi esityksessä ehdotetaan väliaikaisesti jatkettavaksi työttömyysetuuden sovittelun korotettua suojaosaa. Samoin ehdotetaan jatkettavan väliaikaista poikkeusta liikkuvuusavustuksen kokoaikatyön työmatkaa koskevaan avustuksen edellytykseen.

Esityksen mukaan väliaikaiset poikkeukset olisivat voimassa 30.9.2021 saakka. Yrittäjien työmarkkinatukioikeuden jatkamista koskevaa hallituksen esitystä ei vielä ole annettu eduskunnalle, mutta lausuntokierroksella olleen esitysluonnoksen mukaan työmarkkinatukioikeus jatkuisi 31.10.2021 saakka. Kela toteaa, että poikkeussäännösten eripituinen voimassaoloaika lisää Kelassa tietojärjestelmätyön määrää. Syksyllä järjestelmätyötä on muutenkin runsaasti esimerkiksi vuodenvaihteen indeksitarkistusten ja TE-digi-hankkeeseen liittyvän lausuntouudistuksen vuoksi. Kelan näkemyksen mukaan olisi myös asiallisesti loogista ja asiakasviestinnän näkökulmasta selkeintä, että kaikki poikkeukset olisivat voimassa yhtä pitkään. Eripituisilla voimassaoloajoilla esimerkiksi soviteltua työmarkkinatukea saavaan yrittäjään sovellettaisiin 30.9. saakka 500 euron suojaosaa mutta 1.10. tai sen jälkeen alkavilla hakujaksoilla suojaosa olisi 300 euroa.

Lopuksi Kela toteaa, että kun esimerkiksi työttömyysturvan sovittelusäännöksiä jatkossa kehitetään, niitä tulee tarkastella kokonaisuutena sen sijaan, että muokattaisiin yksittäisiä elementtejä. Lisäksi olisi hyvä pyrkiä mahdollisuuksien mukaan selvittämään toteutettujen väliaikaisten poikkeusten kuten suojaosan korotuksen ja liikkuvuusavustuksen ehtojen muuttamisen vaikutukset.

Pasi Pajula
toimeentuloturvaetuuksien osaamiskeskuksen päällikkö